

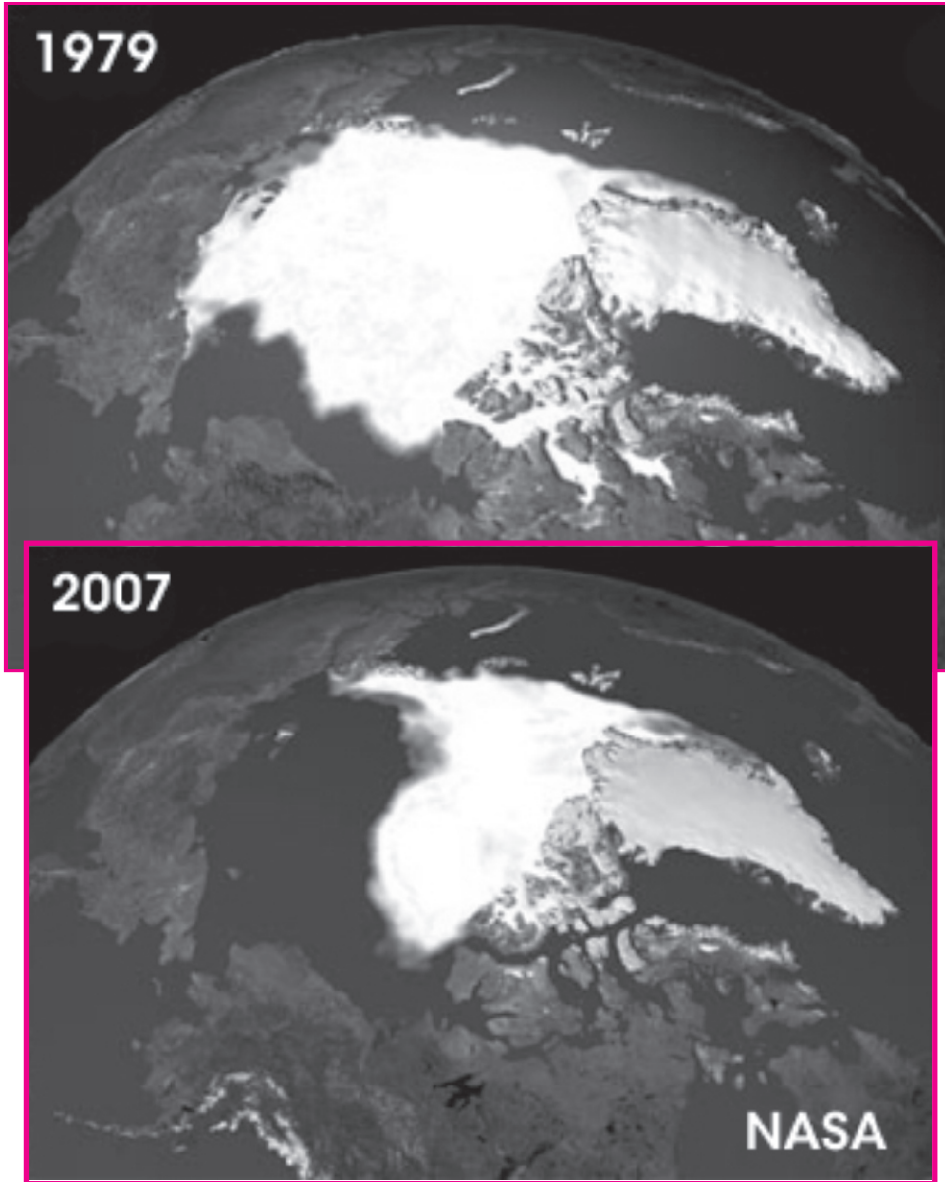
mak üzere Birleşmiş Milletler dünya liderlerinin katıldığı iki haftalık konferansa ev sahipliği yapmaktadır.

Aralık 2009'da bu konferans Danimarka'nın başkenti Kopenhag'da yapılmıştır. Burada delegeler, hükümet dışı organizasyonlar ve her ülkeden iş adamları yeni küresel iklim değişikliği anlaşması üzerinde görüşmeler yapmak üzere toplanmıştır.

Aralık 2009'un ilk birkaç haftasında, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (UNFCCC- United Nations Framework Convention

on Climate Change) kapsamında bu yıl 15incisi düzenlenen Taraflar Konferansı (COP-Conference of the Parties) için tüm gözler Danimarka'nın başkenti Kopenhag'da olmuştur. COP, UNFCCC'nin en yüksek organıdır ve yaklaşık 190 ülkenin çevre bakanları yılda bir kez Aralık ayında gelişmeleri görüşmek üzere toplanır. Gözlemci statüsünde olan ülkeler de dahil olmak üzere en az 15.000 kişi, endüstri grupları ve sivil toplum örgütleri Konferansa katılması ile gerçekleşmektedir.

1979 yılında ve 2007 yılındaki dünya buzullarının karşılaştırması

TMMOB SANAYİ KONGRESİ 2009 GERÇEKLEŞTİRİLDİ

TMMOB adına Odamız tarafından 1963 yılından beri düzenlenen TMMOB Sanayi Kongrelerinin onyedincisi 11-12 Aralık 2009 tarihlerinde Ankara'da Milli Kütüphane Konferans Salonu'nda gerçekleştirildi.

MMO, Dünya Ekonomik Krizi ve Türkiye Sanayinin Yeniden Yapılanması ana temasıyla düzenlenen kongreye, planlamada model önerileri ile istihdam öncelikli ve bölgesel kalkınma konularında iki rapor sunuldu.

İki gün süren kongrenin açılış konuşmaları Makina Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Emin KORAMAZ ve TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet SOĞANCI tarafından yapıldı.

Kongremizi 2 gün boyunca kayıtlı toplam 650 delege izledi. İnternet üzerinden iki gün boyunca kongreyi canlı olarak bir çok kişide izleme imkanı bulmuştur.

MMO Yönetim Kurulu Başkanı Emin KORAMAZ'ın Konuşması : TMMOB adına geleneksel olarak iki yılda bir düzenlediğimiz sanayi kongreleri, her çalışma dönemimizdeki merkezi etkinliklerimizin doruğu niteliğindedir.

Bu kapsamda öğrenci üye kurultayından enerji, tesisat, iş güvenliği, uçak, uzay, havacılık ve endüstri mühendisliği, kaynak, bakım, makina imalat ve tasarımı, tıbbi cihaz teknolojileri, otomotiv ve krizin sanayi sektörlerine yönelik etkilerine dek 12 ilde 19 merkezi etkinlik gerçekleştirdik. Bu etkinliklerde sunulan bildiriler, paneller ve sonuç bildirileri kitaplaştırılıp ilgililer ve kamuoyunun kullanımına sunuldu.

Kamudan özel sektöre binlerce mühendis, meslek temsilcisi, akademisyen ve ilgiliyi buluşturan bu etkinliklerde oluşturulan görüşler ve sarf edilen emeğin ana amacı, bütün bölgeleri ve sektörleriyle birlikte ülkemizin sanayileşmesi, kalkınması, demokratikleşmesi; halkımızın mutlu, bilimsel teknik gerekler ve standartlara uygun, çağdaş bir yaşam sürmesidir.

Şimdi, bu etkinliklerin finali olan bu kongre ve burada bulunan herkesle birlikte, bu amacın gerçekleştirilmesinin çekirdeğine yöneleceğiz. Bu öncü dinamik, ülke, kamu, halk yararı ve refahına yönelik son derece ivedi bir gereksinim olan, ulusal sanayi stratejisi ve kalkınma politikalarıdır. İçinde bulunduğumuz konjonktür, bu yönde niteliksel bir katkı ve yaklaşımı bütün yakıcılığıyla güncelleyerek ivedi kılmaktadır.

Kongremiz dünya ve ülkemizi sarsan büyük bir kriz ortamında ve bu krizin ekonomik ve sosyal yaşamda açtığı derin tahribatların pazar ekonomisinin tahtını salladığı bir dönemde düzenlenmektedir.

Değerli Katılımcılar,

Her ne kadar kapitalizmin sınırsız azami kâr ve emperyalist siyasal egemenlik çabası sürecektir ise de, görülmesi gereken gerçek, yalnızca neo liberal modelin değil, onu da içerir şekilde, gerçekte 300 yıllık bir modelin iflasının yaşanmakta olduğudur.

Gelişmiş kapitalist ülkelerin krizden çıkış için harcadığı 12 trilyon doları bulan kurtarma paketleriyle bile aşılamayan bu krizle, yolsuzluk, rüşvet, borsa ve tahvil piyasasındaki oyunlar ile dev

tekellerin yönetim kadrolarının iç ettiği milyarlarca dolar ilk kez tüm açıklığıyla gözler önüne serildi.

Kapitalizm ve neoliberal politikalar tekrar ve bu kez daha kökten bir şekilde sorgulanmaya başlandı. Gelir dağılımının dünya ölçeğinde yarattığı uçurum, yoksulluğun boyutu ve işsizlik sorunu gündemin ilk sıralarına oturdu.

Bu bunalım, az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde esasen sanayi sektörünü etkiledi. Üretim ve iç piyasalarda talep düştü, dış ticaret hacmi daraldı, işsizlik oranları büyüdü ve istihdam hacmi olabildiğince küçüldü.

Daha düne kadarki "tüketim kalıpları" ve "tüketim düzeyi" sürekli sorgulanır oldu. Bu koşullarda "başka bir dünya" oluşturma düşüncesi, "ütopya" olmaktan çıkıp, kitlelerin zihnine yerleşmeye başladı.

Kriz süreci ve sonrasında, başarılabilen ülkelerde, ekonominin tüm sektörleri yeniden planlanacak, yeni paradigmlar ve yaklaşımlar oluşacak. Buna daha önceden başlayan ülkeler bile vardır.

Kongremiz, Türkiye açısından böylesi bir misyonu somutlamak sorumluluğunu üstlenmiştir.

Değerli Katılımcılar,

Önceki kongrelerimizin bu bağlamlarda ülkemiz sanayi ve ekonomisinin eşitsiz, kırılğan ve kriz üretici yapısına defalarca dikkat çektiğini önemle belirtmek isterim.

2007 kongremizin ana teması bu nedenle, "Geçmişten Geleceğe Sanayileşme, Planlama ve Kalkınma, Türkiye İçin Model Önerileri" olarak belirlenmişti.

2009 kongresini de bu nedenle ve bu temanın devamı niteliğinde, "Dünya Ekonomik Krizi ve Türkiye Sanayinin Yeniden Yapılanması" başlığı altında örgütlemeyi kararlaştırdık.

Bu arada 2008 Ekim'inde patlak veren kriz üzerine bu yılın Şubat ayında, "Sanayi Kongresi 2009'a Doğru, Kriz ve Sanayi Sektörlerinin Durumu Sempozyumu"nu düzenledik.

Otomotiv, metal, makina imalat, tekstil, enerji, kimya, elektrik-elektronik, tarım ve tarıma dayalı sanayi sektörlerinin temsilcilerinin katılımıyla düzenlenen bu sempozyumda, yaşadığımız sorunların, üretim ve

yatırımı dışlayan, yerli kaynak kullanımını reddeden, üretim ve ihracatı ithalata bağımlı kılan, yüksek cari açık, yüksek dış borç ve sıcak para politikalarına dayalı, o pek övülen "büyüme"yi döviz kuru ve finans hareketleri ile sağlayan ekonomi politikalarından kaynaklandığı bir kez daha teyit edildi.

Biz o sempozyumda saptanan sorunlarla yetinmedik. Oda olarak, toplam 22 alt sektörün sorunlarını irdeleyerek ve bu sorunları sektörel, bölgesel ve ulusal planlama, kalkınma süreçlerine bağlayan iki ayrı rapor düzenleyerek bu kongreye geldik.

Sizlere verilen dokümanlar arasında bulunan Türkiye Sanayinde Öncelikli Sektörler ve Bölgesel Kalkınma Yaklaşımı başlıklı rapor ile Türkiye'de Kalkınma ve İstihdam Odaklı Sanayileşme İçin Planlama Önerileri başlıklı rapor, geçmişten bugüne sanayi politikalarını bütün boyutlarıyla irdelemekte ve son derece somut öneriler dile getirmektedir.

Sevgili Katılımcılar,

Bu noktada sanayimizin sorunları ve içinden geçtiği evrelere kısaca değinmek isterim. Zira sanayimiz on yıllardır iktidarlara, dünya ve ülke konjonktürüne, IMF, Dünya Bankası, Gümrük Birliği, Avrupa Birliği, Dünya Ticaret Örgütü tarafından belirlenen politikalara bağı olarak önemli dalgalanma ve krizlerin içinden geçmiştir. 1974, 1980, 1988, 1991, 1994, 1999, 2001 ve 2008 krizleri ve sürekli aşağı doğru dalgalanma üreten yapı, bu bağlamda değerlendirilmelidir.

1960-1980 yıllarını kapsayan ithal ikameci sanayileşme döneminde bir şekilde planlama/kalkınma bütünlüğü oluşturulmaya çalışılırken, sanayinin teşviki, korunması, finansmanı, kalkınma hızı ve istihdam parametreleri başat idi. Gümrük muafiyeti, yatırım indirimi, orta vadeli kredi verilmesi, imar kolaylıklarına yönelik teşvikler vb. söz konusu idi.

Ancak kalkınma ve merkezi planlama parametrelerinin adım adım yok edildiği bir süreç de yaşandı. 24 Ocak 1980 kararları ve 1980 askeri darbesi ile başlayan bu dönemde sübvansiyonlar büyük ölçüde kaldırılmış, KİT yatırımları durdurulmuş, büyük ölçekli sanayi kuruluşları özelleştirilmiş, sabit sermaye yatırımlarında gerileme yaşanmış, Gümrük Birliği hedefleri doğrultusunda tüm sektörlerde korumacılık asgariye indirilmiş, Türkiye sanayisi eşitsiz koşullarda küresel rekabete açılmıştır.

Bu süreçte öz kaynaklardan çok ithal kaynaklar girdi olarak kullanılmış, küresel güçlerin dayattığı iş bölümü ile fason üretim ve taşeronlaşma egemen kılınmış, kaynak tahsisini sadece iç ve dış piyasalara ve borçlanmaya havale eden bir sanayi modeline geçilmiştir.

Ara malı ve yatırım malları üretiminde ve teknolojiye dışa bağımlılığı esas alan bu modelle sanayi KOBİ'leşmeye yönlendirilmiş; işgücü sömürsü ucuz işgücü kullanımıyla yoğunlaşmış; düşük maliyet, düşük katma değer ve düşük teknoloji ile üretim ve ihracat yapılaşmış ve ihracat yapısal olarak ithalata bağımlı kılınmıştır.

Sevgili Katılımcılar,

Bu politikaya bir "sanayi politikası" demek belki olanaklıdır ama burada asla "sanayileşme stratejisi" unsurları bulunmadığını özellikle belirtmek isterim. Tam tersine ülkemiz sanayi tesisleri özelleştirilmiş, yerli ve yabancı sermayeye peşkeş çekilmiş, temel göstergelerde durma ve gerileme yaşanmıştır.

Belirli bir refah seviyesinin tutturulması, sektörel önceliklerin başarıyla gerçekleştirilmesi, bölgesel dengesizliklerin giderilmesi, işsizlik sorununun çözülmesi gibi temel parametreler, bu sanayi politikası ve topluma yutturulmaya çalışılan yaldızlı "strateji" yaklaşımlarının tamamen dışında bırakılmıştır.

Nitekim bugün sanayi sektörü, hizmet ve tarımdan sonra gelmekte ve yıllardır sanayi istihdamı % 20'yi ancak bulmaktadır.

Ülke politikalarında sanayinin ikinci plana itilerek hizmet ve finans sektörlerinin desteklenmesi sonucu imalat sanayi yatırımlarının toplam yatırımlar içerisinde payında da ciddi düşüşler söz konusudur. Bu oran 1980 yılında yüzde 28,5 düzeyindeyken günümüzde yüzde 14'lere kadar gerilemiştir.

Aynı dönemde sanayide yatırım yoğunluğunda da yüzde 32 seviyesinden yüzde 10'lar seviyesine varan bir düşüş söz konusudur. Bir başka ifadeyle artık sanayici bile sanayiden elde ettiği geliri daha fazla rant getiren alanlarda değerlendirmektedir.

Diğer yandan acı bir gerçeğimize daha değinmek istiyorum. On yıllardır uygulanan yanlış bölgesel politikalar ile bölgesel eşitsizlik farkları arasındaki açığı çok genişlemiştir.

2008'de Marmara ve Ege Bölgeleri sanayi katma değerinin yüzde 75'ini alırken, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri yalnızca yüzde 2,5 ile yetinmek zorunda kalmıştır.

Gerçekte bir bölgesel planlama ve bölgesel kalkınma politikası yoktur. Konu; Bölge Kalkınma Ajansları üzerinden uluslararası sermayeye olanak tanınmasına havale edilmiştir. Bugünkü bölgesel ekonomik, politik ve sosyal tablonun bu gerçeklerle yakın bağları bulunmaktadır.

Değerli Katılımcılar,

Söz konusu politikaların biriktirdiği olumsuzluklar, özellikle 2001 krizi ve içinde bulunduğumuz büyük krizde iyice yüzeye çıkmış, dünya ölçeğindeki krizden en olumsuz etkilenen ülkelerin başında gelmemize neden olmuştur.

Krizle birlikte birçok işyeri kapanmış, sadece bir yıl içerisinde bir buçuk milyon kişi işsiz kalmıştır. Sanayide işten çıkarılanların 750 bini bulunduğu, toplam sanayi istihdamına göre oranın yüzde 18'e ulaştığı belirlenmektedir.

Sanayide son bir yıllık üretim daralması yüzde 20'yi bulmaktadır. Bazı alt sektörlerde küçülme oranı yüzde 40-45 seviyesindedir. İhracat düşüşü son bir yıl içinde yüzde 30'a yaklaşmıştır. İthalat girdi oranı yüksek olan alt sektörlerde sorun daha da büyüktür. Fason üretime dayalı, ithalatla büyüyen ihracat modeli can çekişmektedir.

Dünyada kriz ile birlikte sosyal adaletçi programlara ve kamusal desteklere dair inanç ve yönelim artarken, ülkemizde krizin asli sorumlusu olan serbestleştirme politikalarında ısrarcı olunmakta, yeni zamlar, vergi artışları ve özelleştirmeler tek çözüm olarak dayatılmaktadır.

Bugün burada buluşan, sömürü iktisadına teslim olmayan Türkiye'nin yüz akı iktisatçılar, akademisyenler, mühendis ve diğer mesleklerden bu ülke halkının en büyük beklentisi, söz konusu bunalım üreten tüm gerçeklere karşı, halkımızın yaşadığı sorunların çözümünü hedefleyen ekonomik, sosyal, kültürel, bölgesel ve ulusal bir kalkınma vizyonunun oluşturulmasıdır.

Kongremizin bu yönde, üretim, yatırım, istihdam, sektörel, bölgesel ve ulusal kalkınma politikalarına ciddi katkılar koyacağı inancıyla hepimize başarılar diliyorum.

Sözlerimi bitirirken, sunumlar yapacak değerli iktisatçı, akademisyen ve uzmanlar ile bütün katılımcılara, kongremizin gerçekleşmesinde emeği bulunan Düzenleme ve Yürütme Kurullarına, raporlarımızı ciddi sağlık sorunlarına karşı tamamlayan Kongre Yürütme Kurulu üyemiz Yavuz BAYÜLKEN, Cahit KÜTÜK ve diğer çalışma arkadaşlarına, Kongre Sekreteri Emin UYSAL ve Oda çalışanlarına Oda Yönetim Kurulu adına içtenlikle teşekkür ediyor; "başka bir dünya ve Türkiye" dileğiyle hepimizi saygı ve dostlukla selamlıyorum."

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet SOĞANCI'da Kongrenin açılışında yaptığı konuşmasına;

İnsan odaklı bir mesleğin uygulayıcılarının yeri olan TMMOB'nin çalışmalarının ancak barışın olduğu, insanların barış içinde bir arada yaşama iradesinin gösterildiği zamanlarda anlamlı olduğunu vurgulayarak başladı.

Konuşmasının devamında;"

TMMOB yıllardır üzerine düşeni yapmış, yerel ve merkezi iktidarları, meslek alanları ile ilgili ve sürekli olarak, bugünkü gibi topladığı kongrelerin sonuç bildirimleri ile uyarmıştır. Bu etkinliklerimizde bilim insanlarının ve uzmanların yoğun emek harcayarak oluşturduğu bilgi erişilebilir ve ulaşılabilir hale geliyor. Bilgi bu etkinliklerimizde paylaşıyor. Bizce paylaşılan bilgi en değerli bilgi oluyor. Görüşler, bilimin ve teknolojinin ışığında çalışmalarını sürdüren TMMOB'nin 50 yıllık birikiminin süzgecinden geçiriliyor ve sonuçları kamuoyuna duyuruluyor. Ama ne yazık ki, bu duyurulan sonuç bildirimlerinde yazılanlar her zaman sadece yerel ve merkezi iktidarların "uyarılması" şeklinde oluyor. Bunu da burada belirtmiş olayım."dedi.

Sevgili Arkadaşlar,

TMMOB ortamında Sanayi Kongreleri'nin tarihçesi ve gelişimiyle ilgili bilgiler verdikten sonra konuşmasını şöyle sürdürdü.

"Beklenen dünya ekonomik krizi bir süreden beri, gelişmiş kapitalist ülkelerden başlayarak az gelişmişlere doğru kayan bir yörüngede etkisini sürdürmektedir. Başlangıçta finansman piyasalarında patlayan ve kapitalizmin gerçek yüzünü tüm çıplaklığı ile sergileyen bu olağanüstü kriz, şimdi reel sektörün tamamında alevlerini yükseltmektedir.

ABD, İngiltere, Fransa, Almanya vs. ülkelerde alınan tedbirler, kangren olmuş dokunun aspirinle tedavi edilmesi örneği, hastalığın tedavisini zamana yaymaktadır. Devlet müdahaleleri ile "piyasanın kendini

tedavi edebileceği" savı tamamen çürütülmüştür. Neoliberal kuramlar şimdilik rafa kaldırılmakta, bir kez daha kapitalizmin "sınırsız kar ve egemenlik" unsurunu denetleyecek formüller aranmaktadır.

Türkiye bu süreçte krizin etkilerini algılamakta gecikmiş ve boyutunu bankaların ve finansman kurumlarının düzeyine indirgeyerek ele almıştır. Ekonomik dengelerin değişimi, döviz-faiz ikilemi, enflasyon, istihdam düzeyi, yatırımlar ve dış ticaret açığı ile ülkenin dış borçlarının durumu gündeme getirilerek önlemler tartışılmamıştır. Sanayi sektörünün üretim, yatırım, ihracat ve ithalatı ile istihdamı kapsam dışı bırakılmıştır. Ülkenin geleceğini ipotek altına alan politikalar aynen uygulanmaktadır.

İşte tam bu dönemde ekonomik krizin dünya ve Türkiye sanayi üzerindeki etkilerini ele alıp incelemek yaşamsal bir konu olmaktadır. 2007 Sanayi Kongresi'nde ele alınan konular halen güncelliğini korumaktadır. Kalkınma, refah ve istihdam odaklı bir sanayi yapılanması, her zamankinden daha acil olarak ülkenin gündemindedir. Dünya konjonktürü de buna uygun koşulları içermektedir. Planlama politikası ve bu politika sonucunda sanayi sektörünün öncelikleri ortaya konulmalıdır. Destekler ve teşvikler hem sektörel hem de bölgesel düzeyde ele alınmalı, öncelikli sanayi alt sektörleri tartışmaya açılmalıdır.

Türkiye'de sanayinin yeniden istihdam yaratabilir duruma getirilmesi, ara mallar üretimine ivedi geçilmesi, KOBİ'lerin gerçekten Ar-Ge ve inovasyonla özgün ürüne yönelebilmesi, ithal girdilerin minimize edilerek daha yüksek katma değerli bir sektörel yapı değişimine gidilmesi ancak ülke çıkarlarından ve halktan yana bir planlama ile mümkün görünmektedir. Neoliberal pazar ekonomisi bir kez daha iflas etmiştir. Gelişmiş kapitalist ülkelerin yeniden toparlanıp sömürü ve baskı politikalarını az gelişmişlere dayatmadan, Türkiye siyasi erkin yenilenme ve dinamizmine dayalı planlı bir yeniden yapılanma politikasına öncelik vermelidir.

Sanayi Kongresi 2009 bu bağlamda ele alındığında önemli bir tartışma ve öneriler sunma platformuna dönüşecek ve kamuoyuna uygulanabilir tezler sunabilecektir."

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet SOĞANCI konuşmasını bitirirken:

Emperyalizmin küresel krizinin yaşanmakta olduğu bu dönemde bu kongremizin önemli olduğunu ifade etti. TMMOB'nin sözünün insana, yaşama ve aydınlık gelecek günlere dair olduğunu, siyasi karar vericilerin bunu bu şekilde algılamaları gerektiğini, TMMOB'un insana dair görevlerini yapmaya devam edeceğini belirtti..